A balatoni halgazdálkodás múltja és jövője

Szári Zsolt

Tihany, 2014. április 29.

Kriesch János: „…itt a legnagyobbszerű és legcélszerűbb fogastó a világon, a Balaton…" (1868)

- 1899 – Balatoni halászati ZRt. megalakulása

Halgazdálkodás a múltban

Balaton halállományát befolyásoló tényezők:

- 1861 – déli vasútvonal megépítése (ívóterület vesztés)
- 1863 – Sió-zsilip megépítése (szabályozhatóság)
- Kis-Balaton megszűnése
- Halászati tevékenység fejlődése

- A tó eredeti partvonalának kedvezőtlen irányú átalakulása
- Vízminőség-változás

Angolna telepítés

Év	db	Év	db
1961	65 000	1977	3 000 000
1962	1 850 000	1978	3 000 000
1963	2 225 000	1979	3 000 000
1964	3 970 000	1980	3 200 000
1965	3 925 000	1981	4 000 000
1966	3 740 000	1982	2 950 000
1967	4 000 000	1983	3 700 000
1968	3 730 000	1984	5 888 000
1969	1 760 000	1985	0
1970	4 500 000	1986	4 000 000
1971	3 600 000	1987	0
1972	4 200 000	1988	0
1973	3 000 000	1989	0
1974	3 000 000	1990	0
1975	3 000 000	1991	1000000
1976	2 800 000		
MINDÖSSZESEN:		83 103 000	

- Idegenhonos halfajok népesítése
  - busa (1974-1981)

BUSA KIHELYEZÉS		
2. nyaras korosztályban		
év	db.	kg.
1972	109 730	60 573
1973	85 500	29 820
1974		
1975		
1976	91 040	20 111
1977	127 550	26 256
1978	152 500	20 000
1979	279 600	51 312
1980	346 230	42 026
1981	250 100	40 000
1982	242 530	40 000
1983	79 800	20 000
	1 764 580	350 098

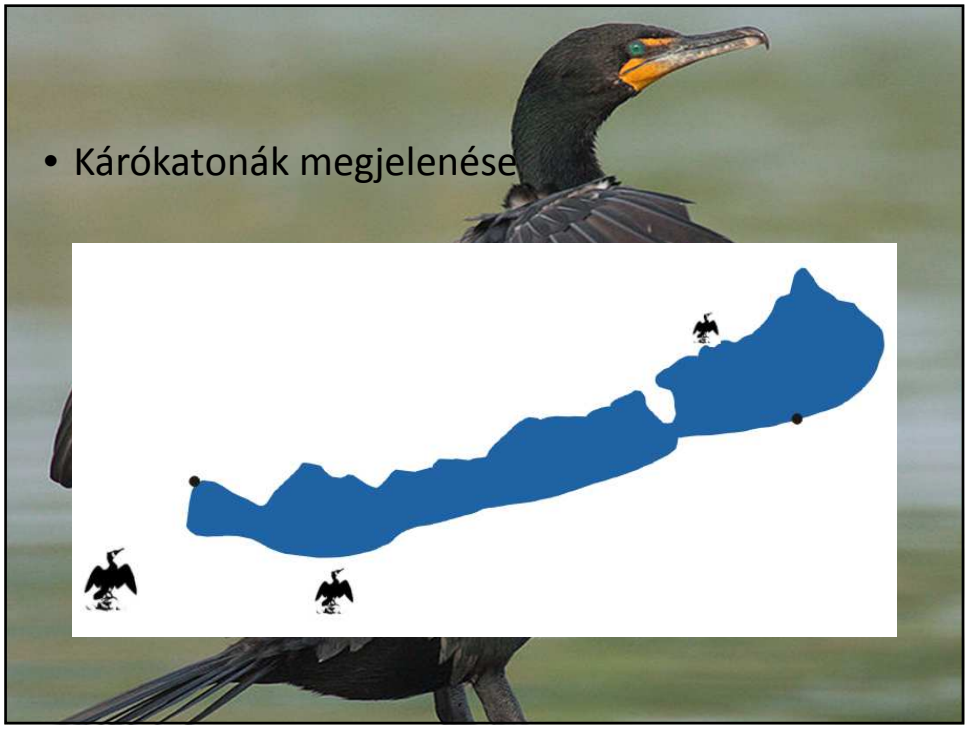

- Kárókatonák megjelenése

• Kisszerszámos orvhalászat növekedése
– Nyakzóháló
– Pottyantó
– Sorhorog

• Halpusztulások
– 1965 – nagy peszticid mérgezés
– 1985 – első angolna elhullás
– 1991 – a nagy angolnapusztulás (400 t)
– 2011 – harcsavész

Korai felismerés: az ívóhelyek beszűkülése és a halállományok kihasználtságának fokozódása miatt népesíteni kell!

- 1950-es évek – ivadék ponty (előnevelt- és egynyaras korosztály) telepítése
- süllő szaporodásának elősegítése (borókafészkek kihelyezése)
- permetkamrás keltetőház létrehozása

További felismerések

- trófikus szintekre való biztosabb becsatlakozás érdekében korosztály (méret) váltások
- 1958:
  - általános tilalom bevezetése
  - kisszerszámos halászat megszüntetése
  - faj szerinti tilalmi idő, napi kvóta, akadók védelme
- azonos vízrendszeren való halnevelés előnyei
- vízminőség-javulás következtében csökkenő táplálékkészlet
- idegenhonos halfajok állományának halászata (ökológiai fontosság)
- horgászérdekek előtérbe helyeződése (hal, mint elsődleges turisztikai célpont)

100 éves halászfogás

BALATONI HALGAZDÁLKODÁSI NONPROFIT ZRT.

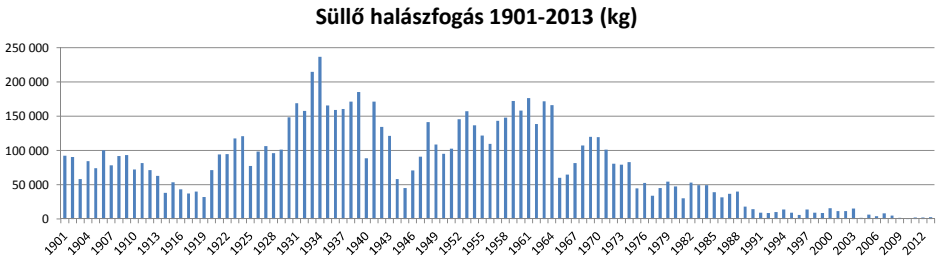

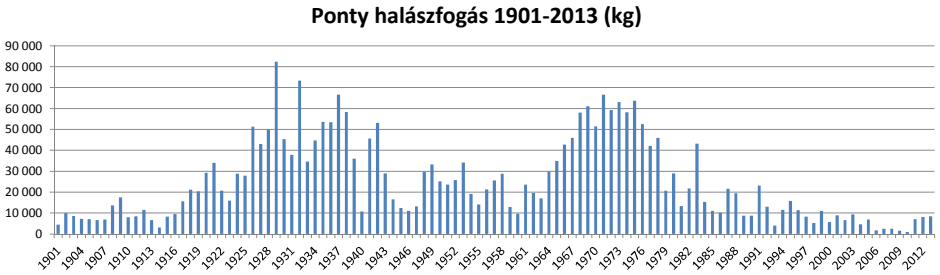

100 éves halászfogás

BALATONI HALGAZDÁLKODÁSI NONPROFIT ZRT.
1899 - 2009 -

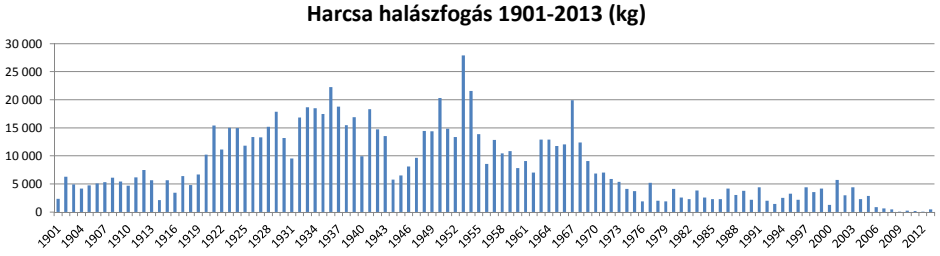

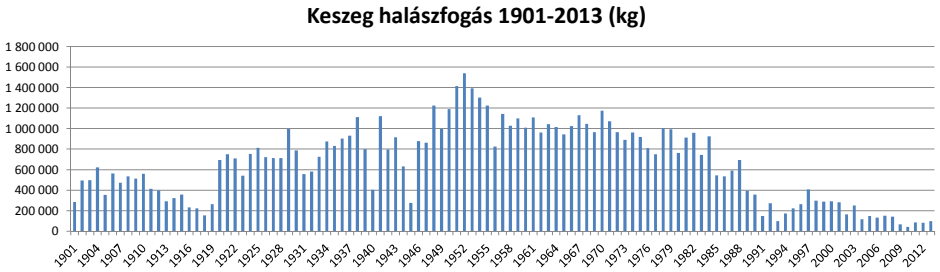

• Balatoni angolnafogás

BALATONI HALGAZDÁLKODÁSI

Év	Telepítés	Kifogás		
		Halászat	Horgászat	Összesen
	db	kg	kg	kg
1961	65 000	0	0	0
1962	1 850 000	0	0	0
1963	2 225 000	0	487	487
1964	3 970 000	233	1 818	2 051
1965	3 925 000	1 137	2 949	4 086
1966	3 740 000	2 338	3 623	5 961
1967	4 000 000	3 510	7 153	10 663
1968	3 730 000	4 400	6 627	11 027
1969	1 760 000	25 641	6 154	31 795
1970	4 500 000	42 795	9 546	52 341
1971	3 600 000	8 055	10 756	18 811
1972	4 200 000	61 359	11 681	73 040
1973	3 000 000	21 038	12 538	33 576
1974	3 000 000	29 415	14 695	44 110
1975	3 000 000	1 569	16 515	18 084
1976	2 800 000	8 068	17 500	25 568
1977	3 000 000	35 837	19 042	54 879
1978	3 000 000	32 178	25 570	57 748
1979	3 000 000	64 363	24 617	88 980
1980	3 200 000	44 308	24 417	68 725
1981	4 000 000	40 453	28 070	68 523
1982	2 950 000	70 019	20 877	90 896
1983	3 700 000	135 925	27 034	162 959
1984	5 888 000	97 398	24 027	121 425
1985	0	238 106	24 614	262 720
1986	4 000 000	97 716	22 000	119 716
1987	0	331 336	22 121	353 457

Év	Telepítés	Kifogás		
		Halászat	Horgászat	Összesen
	db	kg	kg	kg
1988	0	61 110	22 463	83 573
1989	0	78 441	19 874	98 315
1990	0	74 263	11 745	86 008
1991	1 000 000	76 763	7 962	84 725
1992	0	399 238	7 840	407 078
1993	0	225 100	8 653	233 753
1994	0	459 885	6 770	466 655
1995	0	357 905	8 500	366 405
1996	0	509 360	7 561	516 921
1997	0	84 609	x	84 609
1998	0	147 048	x	147 048
1999	0	138 379	x	138 379
2000	0	45 834	x	45 834
2001	0	0	x	0
2002	0	0	x	0
2003	0	0	x	0
2004	0	2 582	x	2 582
2005	0	56 688	x	56 688
2006	0	80 246	x	80 246
2007	0	25 541	x	25 541
2008	0	44 499	x	44 499
2009	0	85 734	8 927	94 661
2010	0	219 371	8 507	227 878
2011	0	14 950	8 562	23 512
2012	0	10 183	5 343	15 526
2013	0	55 302	9 844	65 146
2014	0	55 616	0	55 616
ÖSSZESEN	**82 103 000**	**4 705 844**	**526 982**	**5 232 826**

100 éves halászfogás

BALATONI HALGAZDÁLKODÁSI NONPROFIT ZRT.
1899 - 2009 -

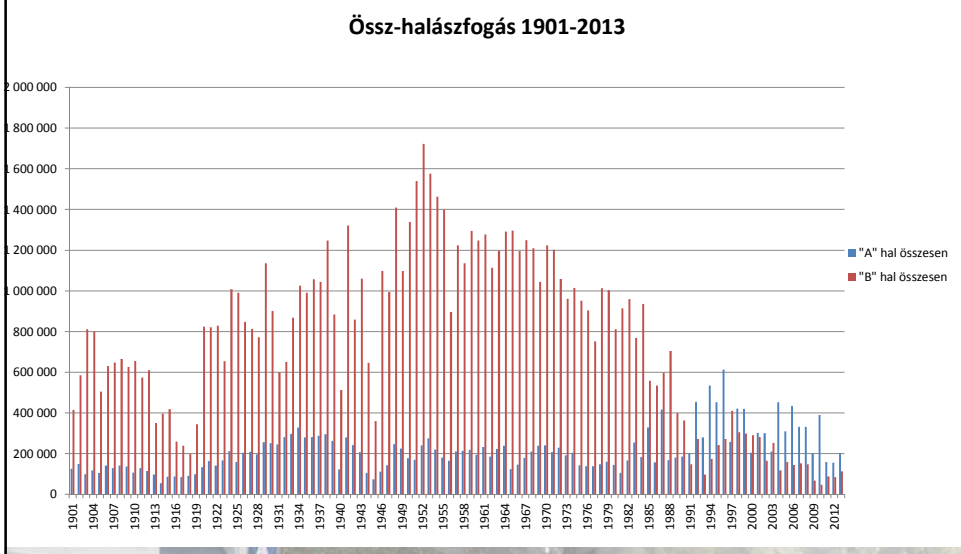

BALATONI HORGÁSZFOGÁS

BALATONI HORGÁSZFOGÁS		
HALFAJ	**2012**	**2013**
Ponty:	251 678 kg	329 889 kg
Csuka:	10 866 kg	6 821 kg
Süllő:	64 955 kg	56 182 kg
Kősüllő:	1 118 kg	2 809 kg
Harcsa:	2 140 kg	2 654 kg
Balin:	15 756 kg	13 928 kg
Garda:	2 384 kg	1 757 kg
Angolna:	5 261 kg	9 969 kg
Amur:	2 597 kg	1 535 kg
Egyéb:	159 658 kg	202 610kg
ÖSSZESEN:	**516 575 kg**	**628 154 kg**

Összes horgászfogás 2009-2013

Év	Horgászfogás (tonna)
2009	425
2010	512
2011	510
2012	516
2013	628

Balatoni haltelepítések

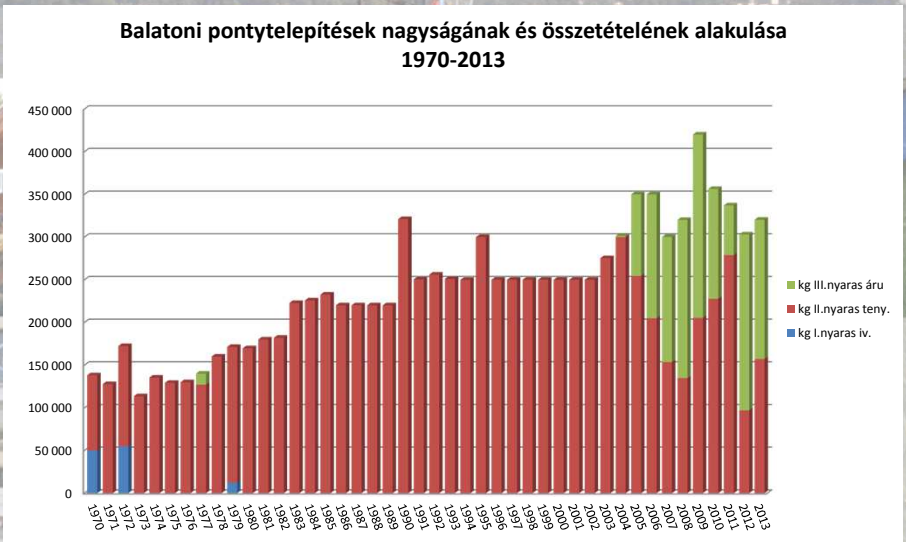

- Balatoni haltelepítések

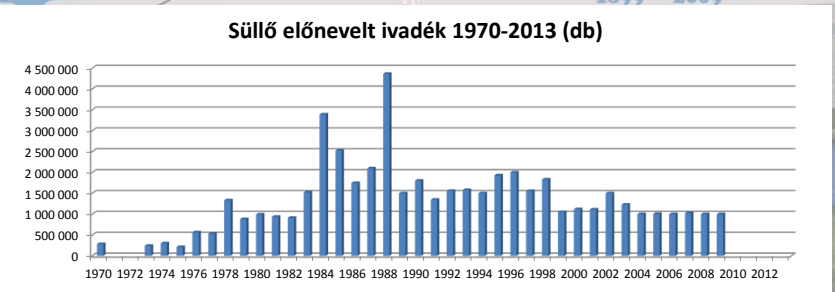

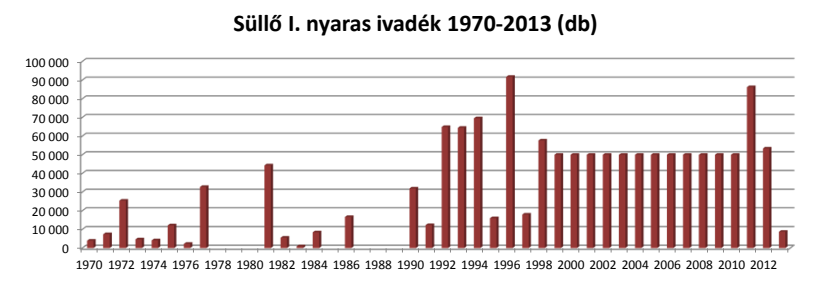

Horgászcélokat kiszolgáló halgazdálkodás

Népesítési szerkezet átalakítása

- süllő utánpótlás növelése
- ponty népesítésekor a pikkelyes vonal erősítése (balatoni sudár)
- ragadozó halak (harcsa, csuka, balin) pótlásának fokozása

Korosztályok okszerű megválasztása

- süllő
  - zsenge- és előnevelt korosztály mellőzése
  - egynyaras népesítés
- ponty
  - nagy kétnyaras (50-70 dkg/db) előállítás
  - üdülési szezonban fogható méret kihelyezése

Alapvető cél: a népesített hal a lehető legjobb hatásfokkal tudjon becsatlakoznia a tó természetes táplálékkészletébe.

- planktonikus táplálékkészlet elszegényedése (tápanyagszegény /tiszta/ víz)
- sanyarú ivadékkor
- de:
  - szúnyoglárva
  - vándorkagyló

Okszerű népesítés

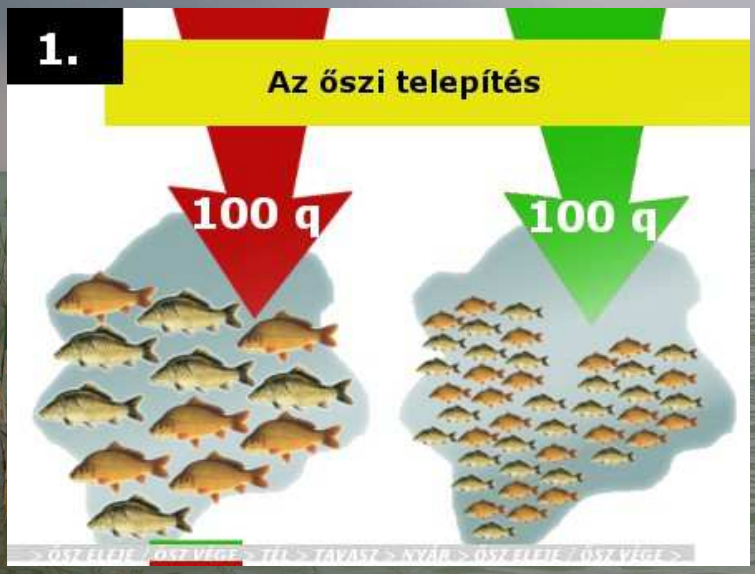

Okszerű népesítés

Okszerű népesítés

Okszerű népesítés

Halászat – hogyan tovább?

Busa

Legfontosabb kérdések:

- mekkora az állomány?
- szaporodik-e vagy sem?
- ha nem, honnan van a fiatal állomány?

- Feladatok:
  - pontos állományfelmérés
  - szaporodásra irányuló kutatás
  - fiatal korosztályok betelepülésének megakadályozása
  - amennyiben szükséges, célzott és pontszerű halászati technológiák kidolgozása (szaporodási tropizmus, telelő állomány)

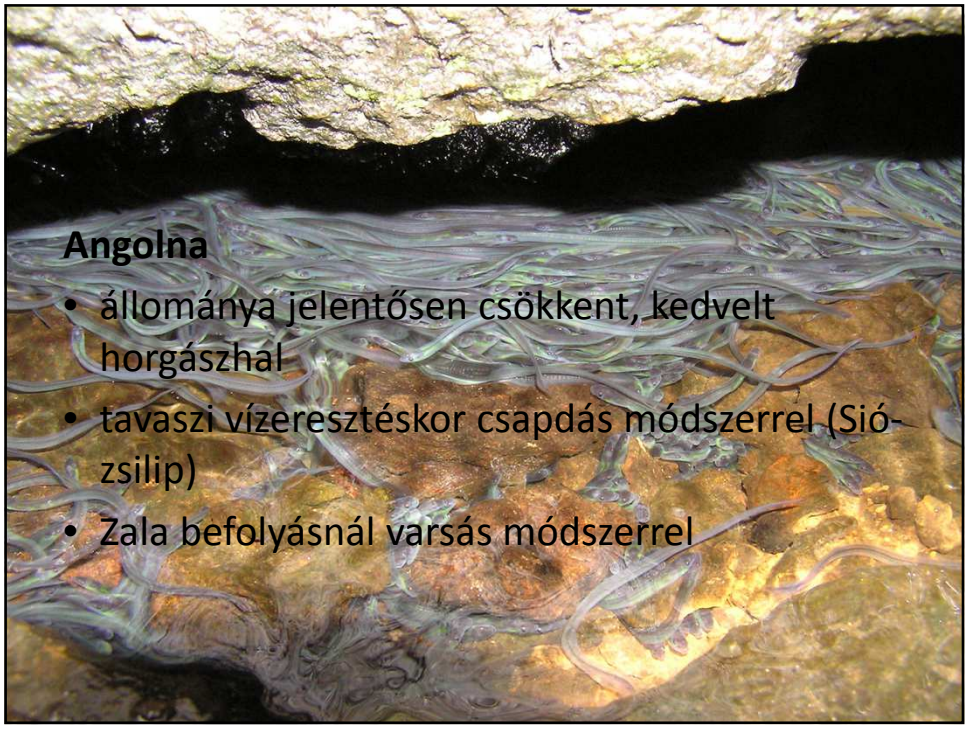

Angolna

- állománya jelentősen csökkent, kedvelt horgászhal
- tavaszi vízeresztéskor csapdás módszerrel (Sió-zsilip)
- Zala befolyásnál varsás módszerrel

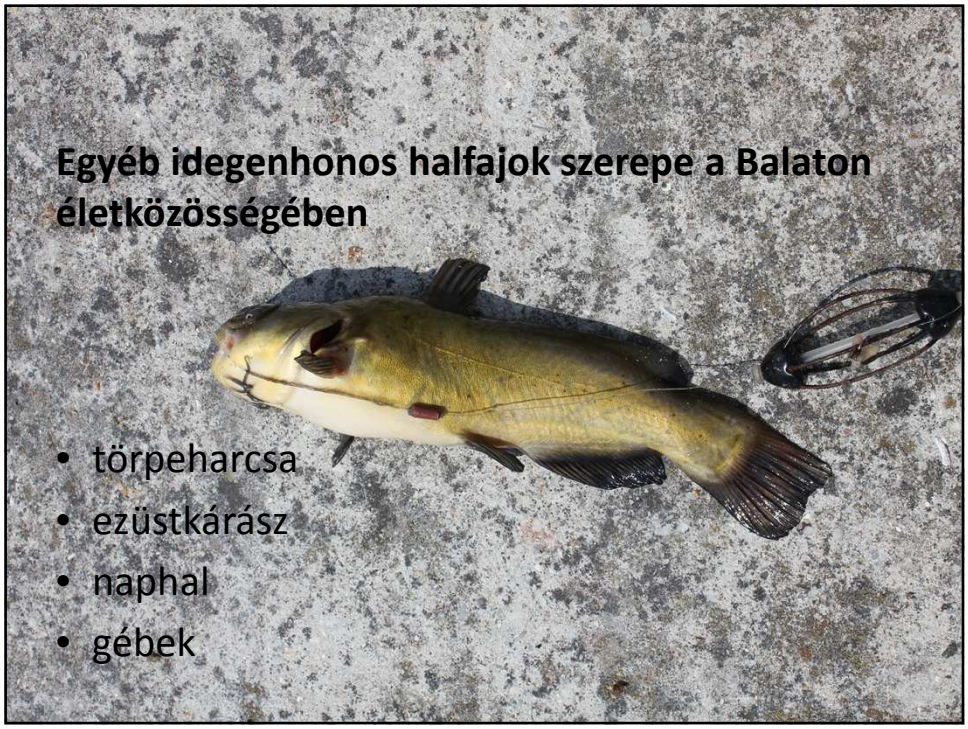

Egyéb idegenhonos halfajok szerepe a Balaton életközösségében

- törpeharcsa
- ezüstkárász
- naphal
- gébek

Köszönöm a figyelmet!